

**ZAMONAVIY INGLIZ TILI ASPEKTLARINI NAZARIY VA AMALIY
O‘QITISH MUAMMOLARI, YECHIMLARI VA RIVOJLANISH
ISTIQBOLLARI**

O‘zbekiston Jurnalistika va Ommaviy
Kommunikatsiyalar universiteti
Internet jurnalistika fakulteti
Mediamarketing va reklama yo‘nalishi talabasi
Saidqulova Muxlisa Ilhomjonovna
Email: muxlisaaidqulova07@gmail.com

ANNOTATION

Rossiyada ta’lim mazmunini modernizatsiya qilish hozirgi bosqich Jamiyat taraqqiyoti chet tillarini o‘qitishni tashkil etishdagi innovatsion jarayonlar bilan ham bog‘liq emas. Zamonaviy maktabning rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishi ta’limning insonparvarlik yo‘nalishi bo‘lib, unda yetakchi o‘rinni egallaydi. So‘ngi yillarda maktablarda yangi axborot texnologiyalarini qo‘llash masalasi tobora ko‘proq ko‘tarilmoqda. Bular nafaqat yangi texnik vositalar, balki o‘qitishning yangi shakl va usullari, o‘quv jarayoniga yangicha yondashuvdir. Chet tillarining o‘qitishning asosiy maqsadi maktab o‘quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o‘zlashtirishga o‘rgatishdir. Maktabda innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda chet tilini o‘qitish kognitiv, ijobiy, hissiy, motivatsion, optimistik, texnologik kabi bir qator psixologik yonda yondashuvlarni joriy qilishni o‘z ichiga oladi.

Kalit So‘zlar:

Zamonaviy texnologiyalar, chet tillarning roli, Jahon madaniyati, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, multi-media o‘quv qurollari, internet resurslari, til portfeli, tili bilish darajalari, Shveysariya, Akkreditatsiya qo‘mitasi, Hamlet, Uilyam

Shekspir, ta’lim texnologiyasi, Angliya, Shotlandiya, Irlandiya, ko‘p funksiyali til, umujahon aloqa, kompyuterlashtirilgan integratsiya.

Ilm, ijod umuman, go‘zallikning poyoni yo‘q. Agar poyoni bo‘lganida faqat bitta odam “Hamlet”ni sahnalashtirardi. Har bir insonning hayoti kamida bitta Kitob, kitobning qalinligi Umruga, mundarijasi esa Taqdirga bog‘liq.

XXI asrga kelib, zamonaviy texnologiyalar rivojlanmoqda va ilm-fanda ham rivojlanish yuqori darajasida suzildi, jumladan, eng so‘ngi pedagogik texnologiyalar ishlab chiqiladi va tatbiq qilindi. Albatta, XXI asr tilni o‘qitish va o‘rganishni zamonaviy texnologiyalar tez va oson o‘zlashtirishni ta’minlab bermoqda. Eng so‘ngi innovatsion texnologiyalar nafaqat an’anaviy ta’lim jarayonida balki mustaqil ta’lim yoki onlayn ta’limda ham o‘qituvchi va o‘quvchilarga yengillik yaratmoqda. Dissertatsiyaning dolzarbligi zamonaviy jamiyatda chet tillarining roli ortib bormoqda. Chet tilini bilish Jahon madaniyatiga qo‘shilish, o‘z faoliyatida keng internet resurslari imkoniyatlaridan foydalanish, shuningdek axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va multimedia o‘quv qurollari bilan ishlash imkonini beradi. Shu munosabat bilan chet tilini o‘qitishda kompyuter axborot texnologiyalaridan foydalanish metodikasini ishlab chiqish zarurati paydo bo‘ldi. Chet tillarini o‘qitishning asosiy maqsadi maktab o‘quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o‘zlashtirishga o‘rgatishdir. O‘qituvchining vazifasi chet tillarini o‘qitish jarayonida talabaning bilim faolligini faollashtirishdir. Hamkorlikda o‘qitish loyiha metodologiyasi, yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish, internet resurslari kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalar o‘quvchilarga yo‘naltirilgan ta’lim yondashuvini amalga oshirishga yordam beradi, bolalarning qobiliyatlari, ularning bilim olish darajasini hisobga olgan holda o‘qitishni individuallashtirish va differentsiallashtirishni ta’minlaydi.

Til portfeliga kelsak, u chet tilini o‘zlashtirish darajasiga bo‘lgan rus talablarning umumiy Yevropa tizimlari bilan o‘zaro bog‘liqligiga asoslanadi, bu esa o‘z navbatida yagona ta’lim makonini yaratish uchun boshlang‘ich nuqtadir. Til portfeli texnologiyasida chet tilini bilish darajasini, baholashning asosiy mezonini test

hisoblanadi. Ushbu texnologiyaning ustuvorligi ta'lim jarayonini o'qituvchidan talabaga yo'naltirishdir. Umuman olganda til portfeli ko'p funktsiyali bo'lib, ko'p tillikni rivojlantirishga yordam beradi. Til portfeli maktabda chet tilini o'rgatishning istiqbolli vositalaridan biri sifatida, til portfeli zamonaviy sharoitlar chet tilini o'zlashtirishda talabaning o'quv faoliyatining u yoki bu tajribasini, natijasini ifodalovchi ishchi materiallar to'plami sifatida aniqlanadi.

Chet tilini bilish darajasini, o'z-o'zini baholash vositasini yaratish g'oyasini birinchi marta Shveysariyada 10 yildan ko'proq vaqt oldin paydo bo'lgan. Hozrgi vaqtda Yevropa kengashi qoshida Akkreditatsiya qo'mitasi tashkil etilgan bo'lib, u yerda til portfellari loyihalari yuboriladi. Til portfelining muhim afzalliklaridan biri, xususan talabaning ma'lum vaqt oralig'ida o'rganilayotgan tilni bilish darajasining dinamikasini mustaqil ravishda kuzatish imkoniyatidir.

Chet tilini o'qitish usullarini ishlab chiqish, takomillashtirish, optimallashtirish vazifasi har doim rus ta'limining dolzarb muammolaridan biri bo'lib kelgan. Tadqiqot olib borgan pedagogik ish bu sohada bugungi kunda maktabda chet tillarini o'rgatish innovatsion komponentsiz mumkin emasligini ko'rsatdi. Xorijiy tilini o'qitish maqsadlariga qo'yiladigan zamonaviy talablardan kelib chiqib, sxemadan o'tayotgan talabaning ham, o'qituvchining ham maqomi o'zgarmoqda, o'qituvchi -talaba yaqin hamkorlikda talaba markazlashtirilgan ta'lim texnologiyasidir.

Shekspir va uning zamondoshlari bilan muloqot qilganimizda, biz XXI asrning boshida birga mutlaqo notanish madaniyat bilan shug'ullanamiz. Tillarning rivojlanishida ma'lum voqealar ko'pincha ta'niqli va ba'zida keng qamrovli ta'sir ko'rsatadi. Boshlanishi qulay bo'lgan 1500 yildan boshlangan zamonaviy ingliz davrida ko'plab yangi sharoitlar, muhim rol o'ynay boshladi. Avvalari umuman bo'lmagan yoki faqat cheklangan tarzda mavjud bo'lgan sharoitlar ingliz tilining rivojlanishiga sabab bo'ldi. O'rta asrlarda uning tarixini tavsiflaganidan biroz farqli bo'lgan. Matbaa xalq ta'limining tez tarqalishi, aloqa va aloqa vositalarining kuchayishi, maxsus bilimlarning o'sishi, til haqida o'z-o'zini anglashning turli shakllarining paydo bo'lishi yangi omillar edi. Ilk zamonaviy davrda ingliz tili butun

Angliyada, shuningdek Uels, Shotlandiya va Irlandiyaning ayrim hududlarida og‘zaki va yozma kontekslarda qo‘llaniladigan ko‘p funksiyali til sifatida qayta tiklandi.

Xulosa qilib aytganimizda, Zamonaviy ingliz tilini rivojlantirish usullari texnologik jarayonlarga borib taqaladi. Bilamizki, texnologiyalar rivojlanayotgan davrda yashayabmiz, ingliz tiliga bo‘lgan qiziqish, raqobat, izlanish, intilish bo‘lsagina rivojlana oladi. Umumjahon aloqa vositasi sifatida ingliz tili jahon hamjamiyatini yagona, yaxlit axborot qudrati sifatida birlashtirish va birlashtirishda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu hodisa tufayli ingliz tili o‘zining geografiyasi va amalga oshirish sohalarini kengaytirmoqda. Jumladan, biznes va shaxslararo o‘zaro ta’sir hamda butun dunyo bo‘ylab turli mamlakatlar o‘rtasida xalqaro munosabatlarning kompyuterlashtirilgan integratsiyasidir. Quyidagi maqola erta zamonaviy ingliz tili bo‘lgan qiziqarli hodisaning barcha mumkin bo‘lgan tomonlarini o‘quvchiga taqdim etish maqsadida yozilgan. U erta zamonaviy ingliz tilining ildizlaridan boshlanadi, til rivojlanishiga ta’sir ko‘rsatgan mumkin bo‘lgan tashqi omillardan o‘tadi, o‘sha davr ingliz tilining eng zo‘r mutaxassisi Uilyam Shekspirni ko‘rsatadi va nihoyat ingliz tilining bu davrda sodir bo‘lgan ichki o‘zgarishlari bilan yakunlanadi. Butun ishning asosiy maqsadi 1476 yildan XVIII asr boshlarigacha bo‘lgan davrda ingliz tilining rivojlanish yo‘lini ko‘rsatishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. 2021 fakt va dalillar, mulohaza va munozara, tanqid va tahlil, talqin va xulosalar..
2. The Development of Early Modern English jurnali
3. Tilni o‘qitish va o‘rganish XXI asr ko‘nikmalari jurnali
4. <https://goaravetisyan.ru/uz/ispolzovanie-innovacionnyh-tehnologii-na-urokah-angliiskogo-yazyka/>